

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.020/2014/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Léhmann György ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve I. rendű és II.rendű felperes neve II. rendű (mindketten címe) felpereseknek - Dr. Spisák Béla ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű (címe), az II.rendű alperes neve II. rendű (címe) alperesek ellen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti perében a Nyíregyházi Törvényszék 6.P.22.232/2012/24. számú ítélete ellen a felperesek által 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az államnak külön felhívásra 48 000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperesek 2003. január 27-én 2 370 000 forint korszerűsítési hitelt vettek fel, a szerződés teljesítése után 2010. március 3-án szűnt meg. A 2007. május 21-én megszűnt lakástakarék szerződésük alapján kedvező kamatozású hitelt nem vettek igénybe. A devizaalapú hitelek kedvező kamatozásának az ismeretében 2008. június 27-én, az I. rendű alperestől a hitelnyújtás folyamatáról, az igényelhető hitelkonstrukciókról kért és kapott tájékoztatást követően igényeltek alacsony törlesztéssel 20 év futamidőre 13 millió forint, svájci frankban nyilvántartott kölcsönt. Választhattak volna fix törlesztőrészesített forint hitelt, igénybe vehettek volna árfolyamgaranciát is.

A hitelkérelemmel egyidejűleg tett írásbeli nyilatkozatuk szerint tudomásuk van arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített devizaárfolyam napról napra változik (svájci frank esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben), az esedékességkor fizetendő törlesztőrészlet forintösszege előre nem állapítható meg, a forintárfolyam gyengülésekor a devizában megállapított törlesztőrészlet forintban fizetendő ellenértéke jelentős mértékben is emelkedhet.

A felperesek az I. rendű alperes által képviselt II. rendű alperessel 2008. július 22-én írták alá a közjegyzői okiratba foglalt, devizában nyilvántartott jelzálogtípusú, ingatlan jelzálogjoggal biztosított, 11 880 000 forint, 240 hónap futamidejű kölcsönszerződést. Aszerint a kölcsön összegének a megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott devizavételi, a törlesztés eladási árfolyamon történik. Az induló teljes hiteldíj mutató (THM) évi 7,74 %, a hatodik törlesztőrészletig a kamat 5,2 %, a kezelési költség 0%. A futamidő első száz hónapjában csak a hiteldíj (kamatt, kezelési költség) fizetendő.

A kölcsönszerződés II/3. pontja szerint: „a hiteldíj változó mértékű, amelyet a hitelező a kölcsönszerződés fennállása alatt jogosult egyoldalúan megváltoztatni. A hitelező a változtatást - annak hatályossá válását megelőző legalább tizenöt nappal - a banknak az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségeiben kifüggesztett, az ingatlanfedezet mellett nyújtott jelzálogtípusú hitelek kamatáról díj, jutalék és költség tételeiről szóló Hirdetményben teszi közzé. A hiteldíj mértékének e pontban írott megváltoztatása esetén az adósok kötelesek a hitelezőnek az ekként megváltoztatott mértékű hiteldíjat megfizetni. Azon feltételek, illetőleg körülmények részletes meghatározása, amelyek esetében a hiteldíj az adósokra hátrányos módon megváltoztatható, a következő: a hitelező jogosult a kölcsön ügyleti kamatát, egyéb költségét és az erre vonatkozó szerződési feltételt egyoldalúan módosítani, ha a bankközi hitelkamatok, vagy a fogyasztói árindex, vagy a jegybanki alapkamat, vagy az állampapírok hozama, vagy a hitelezőforrás, valamint hitelszámla vezetési költsége növekszik, vagy a lakossági hitelek kockázati tényezői a hitelezőre nézve romlanak.” A szerződés IV. pontjában eszerint járultak hozzá a felperesek II. rendű alperes javára ingatlanukra a jelzálog bejegyzéséhez.

A szerződés V/4. pontjában tudomásul vették, hogy forint/devizaárfolyam piaci mozgásából a szerződés futamideje alatt felmerül a veszteség kockázata, a törlesztőrészlet forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Kijelentették, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették, és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték. Rögzítették azt is, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a hitelező általános és a jelzálogtípusú hitelekről szóló üzletszabályzatban foglaltak az irányadók.

A felperesek kijelentették, hogy a szerződés aláírását megelőzően a hitelező általános és devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálogtípusú hitelről szóló üzletszabályzatát kézhez kapták, az abban foglaltakat megismerték, megértették, és magukra nézve kötelezőnek elfogadták. Az üzletszabályzatokat, valamint az ingatlanfedezet mellett nyújtott jelzálogtípusú hitelek kamatáról díj, jutalék és költség tételeiről szóló hirdetményben foglaltakat kifejezetten a kölcsön- és a jelzálogjogviszony részévé tették.

Az okiratot készítő közjegyző okiratba foglalt nyilatkozata szerint meggyőződött az ügyfelek valódi szándékáról, tájékoztatta őket a jogügylet lényegéről és jogi következményeiről, különösen a kölcsönügylet és a jelzálog jogszabályairól és jogkövetkezményeiről. Az okiratot az ügyfelek nyilatkozata alapján, az általuk rendelkezésre bocsátott írásbeli tervezetet felhasználva készítette el, az ügyfelek előtt felolvasta, tartalmát megmagyarázta, elolvasásra rendelkezésükre bocsátotta.

A II. rendű alperes devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálogtípusú hiteleinek üzletszabályzata szerint a devizahitel, annak ügyleti kamata és kezelési költsége a folyósítást követően devizában nyilvántartott és elszámolt. Az alperes a devizahitel visszafizetésének időtartama alatt a fennálló hiteltartozás után a hirdetményében közzétett, a folyósított jelzálogtípusú devizahitel után változó mértékű ügyleti kamatot, változó mértékű kezelési költséget számít fel (II/5.1. pont). A hitelező jogosult a devizahitel ügyleti kamatát, egyéb költségét és az erre vonatkozó szerződési feltételt egyoldalúan módosítani, ha a bankközi hitelkamatok, a fogyasztói árindex, a jegybanki alapkamat, az állampapírok hozama, a lakossági hitelek kockázati tényezőjének alakulása és a hitelező forrás-, valamint hitelszámla vezetési költségei változnak (II/5.1. pont (5) bekezdése). A hitelező a forintban folyósított devizahitel devizaösszegét a folyósítás napján érvényes devizavételi árfolyamon határozza meg II/6.3. pont. Az adósnak a devizában nyilvántartott kölcsön forint ellenértékét kell megfizetni, az egyes törlesztőrészek forint ellenértékét a hitelező az esedékesség napját megelőző napon érvényes, deviza eladási árfolyam alapján határozza meg (II/7.2. pont (2) bekezdése).

A THM különböző ajánlatok összehasonlítására az ügyfél megfelelő tájékoztatására szolgál. Számítása során a pénzügyi intézménynek a hitellel kapcsolatos - kamaton túli egyéb - költségeket is be kell számítani, ezért az ügylet tényleges terheit mutatja százalékos formában, nem tükrözi a hitel árfolyam- és kamatkockázatát (III/2. 5. 6. pont).

A II. rendű alperes 2009. január 5-től az ügyleti kamatot 6,95 %-ra, 2009. január 10-től a kezelési költséget havi 0,17 %-ra emelte. A II. rendű alperes 2008. október 31-ig a vételi és az eladási árfolyam között 1 %, ezt követően 2 % árfolyamrést alkalmazott. Az árfolyamrés 1 %-tól való eltérése miatt 36 689 forint merült fel, a felperesek hátraléka 351 110 forint kamat.

A felperesek a módosított keresetükben egyrészt kérték a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző, az árfolyamrést, mint költséget nem tartalmazó, ezáltal jogszabálysértő, érvénytelen szerződés érvényessé tételét 1 % árfolyamrés meghatározásával. Az alpereseket az ellenszolgáltatás nélkül maradt 1 100 000 forint visszatérítésére kérték kötelezni. Másrészt kérték annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződés II/3. és IV. pontjában a hiteldíj felperesekre hátrányos egyoldalú megváltoztatási jogának a kikötése a Ptk. 209. §-ának (1) bekezdése, a 209/A. §-a, a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. §-ának d) pontja alapján tisztességtelen, semmis, a kikötés érvényessé tételét kérték.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes védekezése szerint nem áll jogviszonyban a felperesekkel. A II. rendű alperes érvei szerint a hiteldíj vonatkozásában az egyoldalú szerződésmódosítási kikötés tisztességtelensége nem vizsgálható, mert a kikötést egyedileg megtárgyalták. Állította, hogy az árfolyamrés nem költség, a bíróság eltérő következtetése esetén a többletfizetést beszámítja a felperesek hátralékába.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy a devizavételi és eladási árfolyam közötti eltérés, mint költség 1 % mértékű. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felpereseket egyetemlegesen kötelezte az I. rendű alperesnek 127 000 forint, a II. rendű alperesnek 54 660 forint perköltség, a felpereseket és a II. rendű alperest személyenként 22 000 forint illeték megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletének az indokolása szerint a felperesek keresete az árfolyamrés kapcsán a szerződés jogszabálysértő volta tekintetében volt alapos a velük szerződő II. rendű alperessel szemben. E kereseti kérelemről a Htp. 213. § (1) bekezdés c) pontja, a 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet (THM rendelet) 8. §-a, a Ptk. 234. §-ának (1) és 237. §-ának (2) bekezdése alapján határozott, figyelemmel az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 5. és 7. pontjában, a Kúria Gfv.VII.30.078/2013/14. számú közbenső ítéletében foglaltakra.

Megállapította, hogy a költség fogalmát sem a Hpt., sem a THM rendelet nem határozza meg. Az üzletszabályzat és a kölcsönszerződés tartalma szerint az ugyanazon időpontban érvényesülő eladási és vételi árfolyam kizárólag a THM kiszámításakor értékelődött. A kölcsön folyósításakor csak a vételi árfolyamnak, míg a törlesztéskor csak az eladási árfolyamnak volt jelentősége.

A II. rendű alperes a szerződéskötéskor alkalmazott 1 % árfolyamréstől 2008. november 1. után eltért anélkül, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás szabályainak a betartását igazolta volna. Ezért az elsőfokú bíróság az érvénytelen szerződést az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével érvényessé nyilvánította, az ebből eredő felperesi túlfizetés beszámítása miatt az 1 100 000 forint megfizetésére irányuló keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés részleges, a II/3. pontjában a II. rendű alperes javára kikötött, a IV. pontban a jelzálog alapításakor is hivatkozott, változó mértékű hiteldíj (kamat, kezelési költség) egyoldalú megváltoztatásának a joga érvénytelenségével kapcsolatos kereseti kérelmet a szerződéskötésekor hatályban volt jogszabályi rendelkezések alkalmazásával nem találta alaposnak.

A Ptk. 685. § e) és d) pontbeli meghatározása alapján megállapította, hogy a szerződés fogyasztói szerződés, a kereset érdemi elbírálására a Ptk. 205-209. §-ai és a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja irányadóak. A keresettel támadott kikötéseket a Ptk. 209. §-a és 209/A. § (2) bekezdése felhívott rendelkezéseinek az alkalmazásával kellett megítélni.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a Ptk. 209. §-ának (1) és 209/A. §-ának (1) (2) bekezdése alapján a tisztességtelenség fogalma és annak jogkövetkezményei egységesek a fogyasztói szerződés részévé váló általános szerződési, és a fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan előre meghatározott, egyedileg meg nem tárgyalt feltételek esetén.

A fogyasztói szerződésben szereplő szerződési feltétel tisztességtelen volta csak akkor vizsgálható, ha a kifogásolt feltétel egyedileg meg nem tárgyalt. Az emellett szóló vélelmet a fogyasztóval szerződő fél csak annak kétséget kizáró bizonyításával tudja megdönteni, hogy a szerződéskötést megelőzően biztosította annak lehetőségét, hogy az adott feltétel tartalmát a fogyasztó befolyásolhassa, és a fogyasztó e lehetőséggel nem élve fogadta el a feltételt.

Az elsőfokú bíróság ezért elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a kölcsönszerződés támadott kikötése egyedileg megtárgyalt-e. Összevetette a felperesek nyilatkozatát, a szerződéskötés előtt aláírt kölcsönigénylő lapot, a kockázatfeltáró nyilatkozatot, a

kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalt tartalmát és a rendelkezésére állt egyéb tényeket.

Megállapította, hogy a felperesek a perbeli kölcsönszerződés megkötése előtt a forint hitel kamatterheivel tisztában voltak. Mielőtt II. rendű alpereshez fordultak, tájékoztak a deviza alapú hitelekéről, azok kedvező kamatozásáról. További tájékoztatást kértek az I. rendű alperes hitelközvetítőjétől is.

A felperesek okiratokkal alátámasztott nyilatkozata szerint a kölcsön igénylésekor már deviza alapú hitel igénybevételének a szándékával mentek a II. rendű alpereshez. Az igényléskor tájékoztatást kaptak a deviza alapú hitelek jellegzetességeiről, így különösen az árfolyamkockázatról, azt vállalták. A kölcsönigénylő lap több típusú (forint alapú, illetve más konstrukciójú) hitel igénylésére is lehetőséget adott, a felperesek választották a jelzálogjoggal biztosított, szabad felhasználású, deviza alapú kölcsönt. Választási lehetőséggel bírtak a törlesztés formája, futamideje, devizaneme, fix törlesztőrészlet és árfolyam-garancia igénybevétele kérdésében is. Árfolyam-garanciát sem kívántak igénybe venni, ezt be is jelölték az igénylőlapon.

A felperesek a hitel felvétel eldöntésekor mérlegelték a deviza alapú kölcsön által biztosított alacsonyabb kamatterhet és azt is, hogy a hiteldíjat a bank meghatározott feltételek esetén a terükre egyoldalúan módosíthatja. A szerződés megkötésekor számos olyan információ birtokában voltak, amelyek alapján józanul mérlegelhetnék a perbeli szerződés előnyeit: így az elérhető forint hitelhez, sőt az elérhető kedvező kamatozású forint hitelhez képest az alacsony deviza kamatszinten túl biztosított 100 hónap türelmi időt is. Ezek ellenében vállalták a szerződéskötést megelőzően már megismert, kockázatot jelentő kikötéseket, a változó hiteldíjat. Mérlegelésük egyik szempontja lehetett a szerződés megszüntetésének a lehetősége is.

A Pp. 195. §-ának (1) bekezdése alapján a jogügyletre vonatkozó akaratnyilvánítás tényét közhitelesen tanúsító közjegyzői okiratban tett írásbeli nyilatkozatuk szerint a szerződés aláírását megelőzően az üzletszabályzat tartalmát megismerték, megértették, magukra nézve kötelezőnek fogadták el, azt a szerződés részévé tették. A nyilatkozatuk szerint a szerződést, mint ügyleti akaratukkal, jognyilatkozatukkal megegyezőt, azt követően írták alá, hogy azt a közjegyző előttük felolvasta, átolvasásra átadta, tartalmát megmagyarázta. A közjegyző az okiratot a felek nyilatkozatai alapján, az általuk rendelkezésre bocsátott tervezeteket felhasználva készítette el.

A szerződéskötés fenti körülményei alapján az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a keresettel támadott szerződési kikötés egyedileg megtárgyalt feltétel volt. Miután a szerződő felek a szerződés minden feltételét egyedileg megtárgyalták, a támadott szerződési kikötés tisztességtelenségének a vizsgálatához szükséges jogszabályi feltétel, az egyedileg meg nem tárgyalt jelleg hiányzik. Így a keresetet elutasította.

Rámutatott arra is, hogy az alperes számára a hiteldíj egyoldalú módosításának jogát a Hpt. 210. §-ának (3) bekezdése a szerződéskötéskor lehetővé tette. A hiteldíj egyoldalú megváltoztatásának alapjául szolgáló okokat a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pontjában foglaltakkal összhangban határozta meg. Azokat a feltételeket, amelyek bekövetkezése esetére a hiteldíj egyoldalú módosításának joga a felperesek hátrányára kikötésre került, később a 275/2010. (XII.15.) Korm. rendelet a kamat változására kiható objektív okoknak minősítette. Így a szerződésben felsorolt okok a szerződéskötés

időpontjában is alaposnak ítéltetők, olyan indokoknak tekinthetők, amelyek bármelyikének változása ténylegesen hatást gyakorol a hiteldíjra.

Az I. rendű alperessel szemben pervesztes felpereseket a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte perköltség viselésére. Arra figyelemmel, hogy a II. rendű alperessel szemben a szerződés érvénytelenségének a megállapítására és érvényessé nyilvánítására irányult kereset eredményes, a fizetésre kötelezés és a szerződési kikötés érvénytelensége iránti kereset eredménytelen volt, a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján határozott közöttük a perköltség viseléséről.

A felperesek a fellebbezésükben az első fokú ítélet kereseti kérelmüknek megfelelően történő megváltoztatását kérték. Hangsúlyozták, hogy kereseti kérelmüket a Ptk. 205/A., 205/B., 209., 209/A., a Hpt. 210. §-a, a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 2. §-ának d) pontjára alapították azzal, hogy a bíróság annak elbírálásakor vegye figyelembe a 2/2011. és 2/2012. PK véleményeket. Idézték az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásban hozott C-472/10 és a C-427/11 számú határozatának a rendelkező részét, a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 6. pontjának a)-g) alpontjait, a Fővárosi Törvényszék 2.G.41.415/2012/8. és a Debreceni Törvényszék 6.P.21.526/2012/15. sorszámú ítélete indokolásának egy részét annak alátámasztására, hogy az elsőfokú bíróság az azokban leírt kötelezettségének nem tett eleget. További érveik szerint arra sem utal semmi, hogy az elsőfokú bíróság az Európai Bíróság C-397/11 számú ügyben hozott ítéletének megfelelően akart volna eljárni.

A fellebbezés nem alapos.

Nem érintette a fellebbezés az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasító, a II. rendű alperessel szemben a keresetnek részben helyt adó, ennek kapcsán a marasztalás iránti kereseti kérelmet elutasító első fokú ítéleti rendelkezést. Az első fokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezése az egyoldalú hiteldíj módosítás jogának szerződéses kikötését támadó kereseti kérelem elutasítása volt. Az ítéletábra ebben a keretben az elsőfokú bíróság által megállapított, a felperesek által sem vitatott tényállást ítélezése alapjául elfogadta, egyetértett az érdemi döntéssel is. Teljes körben osztotta a döntés helyes indokait is, annak a szükségtelen megismétlését mellőzte.

Az ítéletábra a fellebbezési kérelemre figyelemmel tartotta szükségesnek rámutatni a következőkre:

A Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján - a kereseti kérelemhez hasonlóan - a határozott fellebbezési kérelem kötelező tartalmi eleme a fellebbező fél által annak a megjelölése, hogy a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kéri. Ennek azért van nagy jelentősége, mert a másodfokú eljárásban is érvényesül a kérelemhez kötöttség elve. Ez alóli kivételként a Pp. 253. §-a (3) bekezdés utolsó mondatában foglalt szabály kizárólag a le nem rótt illeték, az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről történő rendelkezésre korlátozott.

A fellebbezési eljárásban az első fokú ítélet érdemi felülbírálatának a kereteit a Pp. 253. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján a fellebbezési, csatlakozó fellebbezési kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem határozza meg, a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján a megalapozatlan első fokú ítélet is csak e korlátok között helyezhető hatályon kívül. A másodfokú bíróság eljárásának a kereteit meghatározó törvényi rendelkezések alapján a fellebbviteli bíróság csak a fellebbező fél fellebbezési kérelmében kinyilvánított perbeli rendelkező cselekményének a korlátai között vizsgálhatja felül és változtathatja meg, vagy megalapozatlansága, érdemi felülbírálatra ez okból való alkalmatlansága esetén helyezheti hatályon kívül a fellebbezéssel támadott első fokú határozatot, és a reformatórius jogköréből adódóan e korlátok között mérlegelheti felül a bizonyítás eredményét és állapíthat meg új tényállást is.

Ezért szükséges az első fokú ítélet fellebbezett, megváltoztatni kért részének és a kért megváltoztatás indokainak a tisztázása annak érdekében, hogy az ítélőtábla megállapíthassa az eljárásának a kereteit.

A felperesek által a fellebbezésükben támadott, a keresetet részben elutasító első fokú ítéleti rendelkezéssel elutasított kereset a szerződéses kikötést tisztességtelenség okán támadta. Az elsőfokú bíróság, miután helyesen megállapította azt, hogy a szerződéses feltétel tisztességtelensége, ennek okán az érvénytelensége csak a támadott feltétel egyedileg meg nem tárgyalt volta mellett felállított törvényi vélelem megdöntésének a hiányában lett volna vizsgálható, a semmisségi okról érdemben nem foglalt állást, az elutasítás indoka a támadott kikötés egyedileg megtárgyalt voltának a megállapítása volt. Ezért a felpereseknek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság e kérdésben hozott ítéleti döntését és annak indokait kellett volna támadniuk ahhoz, hogy a fellebbezési kérelmük alapossága, a fellebbezési eljárásban a kikötés egyedileg meg nem tárgyalt voltának a megállapítása esetén - a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján az első fokú ítélet szükségszerű hatályon kívül helyezésével és az elsőfokú bíróságnak ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasításával - a megismételt elsőfokú eljárásban az egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenség okán való érvénytelensége érdemben vizsgálható legyen.

A felperesek fellebbezési kérelme azonban csak annak a megállapításához volt elég, hogy támadták a keresetüket részben elutasító első fokú ítéleti rendelkezést. A fellebbezési kérelmük felhozott indokai azonban nem az ítéleti indokok cáfolatát adták, hanem az elsőfokú bíróság által nem vizsgált tisztességtelenség megállapításának az érveiként sorakoztattak fel egyedi ügyekben hozott határozatokat, azok e kérdésben kifejtett indokait. Az Európai Bíróság C-472/10 számú határozata a fogyasztók nevében közérdekből indított jogsértő magatartás abbahagyására való kötelezés iránti eljárásban döntést hozó nemzeti bíróság feladatát, míg a C-427/11 számú határozata a szerződési feltétel tisztességtelen jellegét hivatalból észlelő bíróságot a következmények kapcsán terhelő vizsgálat szempontjait jelöli meg. A C-397/11 számú ügyben hozott ítélet a feltétel megállapított tisztességtelen jellegéből a nemzeti bíróság által levonandó következtetésekről foglalt állást. A Debreceni Törvényszék felhívott ítéletét az ítélőtábla a Pf.II.20.278/2013/7. számú ítéletével megváltoztatta, a keresetet elutasította.

Az ítélet tábla azt is megállapította, hogy a felperesek fellebbezési kérelmének indokolása szó szerint megegyezik az eltérő felek között folyamatban volt perben az ítélet tábla által Pf.II.20.726/2013/4. szám alatt elbírált, a jelen per felpereseinek a jogi képviselője által benyújtott fellebbezés indokaival. Ott a fellebbezéssel támadott első fokú ítélet a keresetet a tisztességtelenség érdemi vizsgálatát követően utasította el, abban a perben a támadott feltétel egyedileg meg nem tárgyalta volt nem is volt vitatott, abban a kérdésben az elsőfokú bíróságnak nem is kellett állást foglalnia.

Így a fellebbezési kérelem jelen perben nem célszerű érveinek az értékelése nem eredményezhette a fellebbezés eredményességét.

Az ítélet tábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a maguk összességében értékelte és meggyőződése szerint bírálta el. A bizonyítékok értékeléséről és annak az eredményéről az ítélete indokolásában a Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerint számot adott. Az indokolásából világosan kitűnik, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket irányadónak vett. A kereset elutasításához vezető jogkövetkeztetésére nem iratellenesen, hanem a bizonyítékok okszerű, logikus értékelésével jutott.

Az alpereseket a perben a Ptk. 205/A. §-ának (2) bekezdése alapján a bizonyítás elsődlegesen abban a körben terhelte, hogy a szerződéskötést megelőzően a felpereseknek biztosították a lehetőséget a szerződéses tartalom kialakításában való részvételre, volt módjuk a támadott feltételt is érintően a tartalom érdemi befolyásolására.

Abban egységes a bírói gyakorlat, hogy a szerződésben annak rögzítése alapján, hogy a fogyasztó a szerződést akaratával egyezőnek nyilvánította és azt tudomásul vette, önmagában nem állapítható meg az, hogy az általa később támadott feltétel egyedileg megtárgyalta szerződési feltétel. Az ilyen, tipikusan a blanketta szerződésekre jellemző szerződéses tartalom a bizonyítási terhet nem fordítja meg, az továbbra is a fogyasztóval szerződőt terheli.

Az ítélet tábla álláspontja szerint is a feltételt kikötő fél által a feltétel egyedileg megtárgyalta volt bizonyításának elsődleges eszköze - az alperesekkel szerződő ügyfelek nagy számára, a szerződés megtámadásáig a szerződéskötés óta eltelt időre, és a szerződéskötés körülményeire nem emlékező felperesekre is tekintettel - a felek szerződésben rögzített nyilatkozatain, a szerződés tartalmán túl a feleknek a hitelügyintézés során a hitelező, és a közreműködő közjegyző által dokumentált, a szerződéskötést megelőző tárgyalásai, nyilatkozatai. Az írásbeliségnek jelentőséget tulajdonít a kötelező alaktság előírásával a Hpt. 210. §-ának (1) bekezdése a hitel- és pénzkölcsön nyújtására irányuló szerződés, és a 203. §-ának (6) bekezdése fogyasztóvédelmi szabályként az ügyfelek tájékoztatása, az ügyfelet érintő kockázat feltárása kapcsán. Az elsőfokú bíróság ezért okszerűen vont le következtetést az okiratokon túl a felperesek szerződés aláírását megelőző tájékozódásából, helyesen tulajdonított jelentőséget az írásbeli szerződés tervezet tényének.

A perbeli szerződésre is irányadó üzletági, a jelzálog típusú hitelről szóló üzletszabályzat a III.4.2. pontban a bank jogaként a hitel ügyleti kamatának, egyéb költségének és az erre vonatkozó szerződési feltételnek az egyoldalú módosítása jogát köti ki. A felek által kötött

szerződés II.3. pontja az egyoldalú megváltoztatás jogát kizárólag a hiteldíjat (kamat és kezelési költség) érintően tartalmazza. Az üzletszabályzat a jogot a változás irányától függetlenül rögzíti, a szerződés az oklistában szereplő változókhoz a hiteldíj adósokra hátrányos módon történő megváltoztatásának a lehetőségét fűzi.

Az Általános Üzletszabályzat IV.4. pontja szerint az üzletfél számára a kamat, díj, jutalék, költség kedvező megváltoztatására bank külön értesítés nélkül bármikor jogosult. Az üzletfél számára kedvezőtlen változtatásra a szerződés, illetve az üzletági szabályzat rendelkezései szerint jogosult. Az I.3. pont szerint az üzletági üzletszabályzat, illetve ennek hiányában az általános üzletszabályzat csak az egyedi szerződésben nem szabályozott kérdésekben irányadó. A szerződés V.4. pontja szerint is az üzletszabályzatok a szerződésben nem szabályozott kérdésekben irányadóak.

Mindebből okszerűen következik az, hogy az egyedi, nem blanketta szerződésben volt lehetőség eltérni az üzletszabályzatok rendelkezéseitől, így arra is volt mód, hogy az egyoldalú módosítás jogát kikötő általános és üzletági üzletszabályzati rendelkezésektől az egyedi szerződésben a felek kölcsönösen eltérjenek. Az a körülmény, hogy ennek a lehetőségét a felperesek meg sem fontolták, a szerződés II.3. pontjában a hiteldíj egyoldalú megváltoztatásának jogát az üzletági üzletszabályzattal egyezően rögzítették, a II. rendű alperes terhére a feltétel egyedileg meg nem tárgyalt volta bizonyítottsága körében nem értékelhető. Azt pedig maguk a felperesek sem állították, hogy a szerződés aláírását megelőzően e feltétellel szemben aggályaik voltak, kérték a kikötés mellőzését vagy annak eltérő tartalommal történő rögzítését és a bank elutasítása miatt a választási lehetőségük kizárólag a szerződéstől való elzárkózásra terjedt volna ki.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A fent kifejtett indokai alapján az elsőfokú bíróság ítéletének érdemben és indokaiban egyaránt helyes fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és a 46. §-ának (1) bekezdése szerinti fellebbezési illeték megfizetésére. Fellebbezési ellenkérelem hiányában és a fellebbezés tárgyaláson kívül történt elbírálása miatt az ellenérdekű fél oldalán a másodfokú eljárásban költség nem merült fel.

D e b r e c e n, 2014. március 18.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -